

SPROVEDBENA REGULATIVA KOMISIJE (EU) 2023/1772

od 12. septembra 2023. godine

o izmjeni Sprovedbene regulative (EU) br. 923/2012 u vezi sa operativnim pravilima u vezi sa upotrebom sistema i sastavnih dijelova za upravljanje vazdušnim saobraćajem i usluge u vazdušnoj plovidbi u vazdušnom prostoru Jedinственog evropskog neba i o stavljanju van snage Regulative (EZ) br. 1033/2006

Član 1

Izmjene Sprovedbene regulative (EU) br. 923/2012

Sprovedbena regulativa (EU) br. 923/2012 mijenja se kako slijedi:

(1) u članu 1 stav 3 zamjenjuje se sljedećim:

„3. Ova regulativa se primjenjuje i na nadležne organe država članica, pružaoce usluga u vazdušnoj plovidbi, menadžera mreže, operatore aerodroma i zemaljsko osoblje koje obavlja poslove u vezi sa operacijama vazduhoplova.”;

(2) član 2 mijenja se kako slijedi:

(a) dodaje se sljedeća tačka 19a:

„19a. „identifikacija vazduhoplova” je grupa slova, brojeva ili njihova kombinacija, koja je identična ili kodirani ekvivalent pozivnom znaku vazduhoplova koji se koristi u komunikaciji vazduh-zemlja, a koja se koristi za identifikaciju vazduhoplova u komunikaciji zemlja-zemlja između službi vazdušnog saobraćaja;

(b) dodaje se sljedeća tačka 69a:

„69a. ‚procijenjeno vrijeme voženja’ je procijenjeno vrijeme na koji vazduhoplov započinje kretanje u vezi sa odlaskom;”;

(c) dodaje se sljedeća tačka 89b:

„89b. ‚integrisani sistem za obradu početnog plana leta’ (‚IFPS’) je sistem u okviru Evropske mreže za upravljanje vazdušnim saobraćajem, putem kojeg se pruža centralizovana usluga obrade i distribucije planiranja leta, koja se bavi prijemom, validacijom i distribucijom planova leta, u okviru vazdušnog prostora na koji se primjenjuje ova regulativa;”;

(d) dodaje se sljedeća tačka 96a:

„96a. ‚menadžer mreže (NM) ’ je tijelo kojem su povjereni zadaci potrebni za izvršavanje funkcija iz člana 6 Regulative (EZ) br. 551/2004;”;

(e) dodaje se sljedeća tačka 97a:

„97a. ‚NOTAM‘ je obavještenje koje se distribuira telekomunikacijskim putem i koje sadrži informacije o uspostavljanju, stanju ili promjeni bilo kojeg vazduhoplovnog objekta, usluge, procedure ili opasnosti, čije je blagovremeno poznavanje bitno za osoblje koje je uključeno u letačke operacije;”;

(f) dodaje se sljedeća tačka 99a:

„99a. ‚pošaljilac plana leta‘ je lice ili organizacija, koja dostavlja planove leta i sve povezane ažurirane poruke Integrisanom sistemu za obradu početnog plana leta (IFPS), uključujući pilote, operatore i agente koji djeluju u njihovo ime, kao i ATS jedinice;”;

(g) dodaje se sljedeća tačka 100a:

„100a. ‚faza prije polijetanja‘ je period od prvog podnošenja plana leta do izdavanja prvog odobrenja kontrole letenja;”;

(3) Prilog se mijenja u skladu sa Prilogom ove regulative.

Član 2

Stavljanje van snage

Regulativa (EZ) br. 1033/2006 stavlja se van snage.

Član 3

Stupanje na snagu

Ova regulativa stupa na snagu dvadesetog dana od dana objavljivanja u *Službenom listu Evropske unije*.

Ova regulativa je obavezujuća u cjelini i neposredno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sačinjeno u Briselu 12. septembra 2023. godine.

Za Komisiju

Predsjednica

Ursula VON DER LEJEN

PRILOG

Prilog Sprovedbene regulative (EU) 923/2012 mijenja se kako slijedi:

(1) tačka SERA.2001 zamjenjuje se sljedećim:

„ SERA.2001 Predmet

Ne dovodeći u pitanje tačku SERA.1001, ovaj Prilog se primjenjuje na korisnike vazdušnog prostora i vazduhoplove:

(a) koji izvode operacije u Uniju, u okviru Unije ili iz Unije;

(b) nose oznake državne pripadnosti i registracije države članice Unije, i izvode operacije u bilo kom vazdušnom prostoru u mjeri u kojoj nisu u suprotnosti sa pravilima koja je objavila država koja ima nadležnost nad teritorijom koja se prelijeće.

(2) tačka SERA.4001 mijenja se kako slijedi:

(a) podtač. (c) i (d) zamjenjuju se sljedećim:

„(c) Plan leta:

(1) predaje se, prije polaska:

(i) direktno Menadžeru mreže, ili putem prijavnog biroa za usluge u vazdušnom saobraćaju, u skladu sa operativnim priručnicima koji sadrže potrebna uputstva i informacije koje je razvio i održava Menadžer mreže, ako postoji namjera da se let obavlja u skladu sa IFR-om za dio ili cijelu rutu leta u okviru vazdušnog prostora Jedininstvenog evropskog neba; ili

(ii) prijavnom birou za usluge u vazdušnom saobraćaju za ostale slučajeve;

(2) preneseno, tokom leta, odgovarajućoj jedinici za usluge u vazdušnom saobraćaju ili radio stanici za kontrolu vazduh-zemlja.

(d) Osim ako nadležni organ nije propisao kraći vremenski period za domaće VFR letove, plan leta za bilo koji let planiran za preko međunarodnih granica ili za koji se pruža usluga kontrole vazdušnog saobraćaja ili savjetodavna usluga vazdušnog saobraćaja mora se dostaviti na sljedeći način:

(1) ne više od 120 sati prije procijenjenog vremena početka voženja;

(2) najmanje 3 sata prije procijenjenog vremena početka voženja za letove koji mogu biti predmet mjera upravljanja protokom vazdušnog saobraćaja;

(3) najmanje 60 minuta prije polaska za sve ostale letove koji nisu obuhvaćeni podtačkom (2); ili

(4) ako se podnosi tokom leta, u vrijeme koje obezbjeđuje njegov prijem od strane odgovarajuće ATS jedinice, najmanje 10 minuta prije nego što se predviđa da će vazduhoplov stići do:

(i) predviđene tačke ulaska u kontrolisano područje ili savjetodavno područje; ili

(ii) tačke prelaska vazdušnog puta ili savjetodavne rute.

(b) dodaju se sljedeće podtač. (e) i (f):

(e) Za letove koji se djelimično ili u potpunosti obavljaju u skladu sa IFR-om, a koji ulaze u područje odgovornosti jedinice za usluge vazdušnog saobraćaja, za koje prethodno nije primljen plan leta od Menadžera mreže, relevantna jedinica mora Menadžeru mreže dostaviti identifikaciju vazduhoplova, tip vazduhoplova, tačku ulaska u svoje područje odgovornosti, vrijeme i nivo leta u toj tački, rutu i aerodrom odredišta.

(f) Zahtjevi utvrđeni u podtač. (c), (d) i (e) ne primjenjuju se u vazdušnom prostoru Jedininstvenog evropskog neba koji nije dio ICAO EUR regije.

3. tačka SERA.4005 zamjenjuje se sljedećim:

„ SERA.4005 Sadržaj plana leta

(a) Plan leta uključuje sve informacije koje nadležni organ smatra relevantnima u smislu sljedećeg:

- (1) identifikacije vazduhoplova;
- (2) pravila leta i vrste leta;
- (3) broja i tip(ova) vazduhoplova i kategorija vrtložne turbulencije;
- (4) opreme i mogućnosti vazduhoplova;
- (5) aerodrom ili operativno mjesto odlaska;
- (6) procijenjeno vrijeme odlaska;
- (7) brzina(-e) krstarenja;
- (8) nivo(-i) krstarenja;
- (9) ruta;
- (10) aerodrom ili operativno mjesto odredišta i ukupno procijenjeno vrijeme leta;
- (11) alternativnoi aerodroma(-i) ili operativno mjesto(-a);
- (12) trajanja goriva;
- (13) ukupnog broja lica u vazduhoplovu;
- (14) opreme za slučaj nužde i preživljavanje, uključujući sistem spašavanja balističkim padobranom;
- (15) ostale informacije.

(b) Za planove leta koji se podnose tokom leta, navedeni aerodrom ili operativno mjesto odlaska mora da bude mjesto odakle mogu da se dobiju dopunski podaci o letu, ako je potrebno. Pored toga, navedeni podatak o procijenjenom vremenu početka voženja mora da bude vrijeme na prvoj tački rute na koju se plan leta odnosi.“

(4) tačka SERA.4010 zamjenjuje se sljedećim:

„ SERA.4010 Popunjavanje plana leta

(a) Plan leta sadrži, ako je primjenljivo, podatke o relevantnim stavkama navedenim u tački SERA.4005 podtačka (a) podpodtač. (1) do (11) u vezi sa cijelom rutom ili njenim dijelom za koji se podnosi plan leta.

(b) Operatori vazduhoplova, pošaljoci planova leta i jedinice za usluge vazdušnog saobraćaja, slijedeći potrebna uputstva iz tačke SERA.4001 podtačka (c) podpodtačka (1) podpodpodtačka (i), pridržavaju sljedećeg:

(1) uputstva za popunjavanje obrasca plana leta sadržanog u Dodatku 6;

(2) sva ograničenja utvrđena u relevantnim zbornicima vazduhoplovnih informacija (AIP).

(c) Operatori vazduhoplova ili agenti koji djeluju u njihovo ime, koji namjeravaju da lete u okviru vazdušnog prostora Jedininstvenog evropskog neba za dio ili cijelu rutu u skladu s IFR-om, unose odgovarajući indikator za opremu vazduhoplova i njene mogućnosti u skladu sa Sprovedbenom regulativom Komisije (EU) 2023/1770 (*) u odgovarajuću stavku plana leta, kako je propisano u tački SERA.4005 podtačka (a) podpodtačka (4).

(d) Operatori vazduhoplova koji nisu opremljeni u skladu sa Sprovedbenom regulativom (EU) 2023/1770, a koji namjeravaju da lete u okviru vazdušnog prostora Jedininstvenog evropskog neba, unose odgovarajući indikator za opremu dostupnu u vazduhoplovu i njene mogućnosti, kao i sva potencijalna izuzeća u relevantne stavke plana leta u skladu sa tačkom SERA.4005 podtačka (a) podpodtač. (4) i (15). Plan leta, pored toga, mora da sadrži informacije, ako je primjenljivo, o svim ostalim stavkama kada to propiše nadležni organ ili kada to lice koje podnosi plan leta smatra potrebnim.

(5) dodaje se tačka SERA.4013:

„ SERA.4013 Prihvatanje plana leta

a) Menadžer mreže, za dio rute na kojoj se obavlja let u skladu sa IFR-om, i prijavni biro za usluge u vazdušnom saobraćaju preduzimaju potrebne mjere kako bi obezbijedili da kada se primi plan leta ili kada se na njemu izvrše promjene, on bude:

(1) u skladu sa primjenljivim konvencijama formata i podataka;

(2) potpun i, u mjeri u kojoj je to moguće, tačan;

(3) ukoliko je neophodno, prihvatljiv uslugama u vazdušnom saobraćaju; i

(4) prihvaćen, ili su izvršene promjene na njemu takođe prihvaćene, i to se dostavlja pošaljocu plana leta.

(*) Sprovedbena regulativa Komisije (EU) 2023/1770 od 12. septembra 2023. godine o utvrđivanju odredbi o opremi vazduhoplova potrebnoj za korišćenje vazdušnog prostora Jedininstvenog evropskog neba i operativnim pravilima u vezi sa korišćenjem vazdušnog prostora Jedininstvenog evropskog neba i o stavljanju van snage Regulative (EZ) br. 29/2009 i Sprovedbenih regulativa (EU) br. 1206/2011, (EU) br. 1207/2011 i (EU) br. 1079/2012 (SL L 228, XX.9.2023, str. 39.)";

b) Jedinice kontrole letenja dostavljaju Menadžeru mreže sve potrebne promjene plana leta koje utiču na stavke vezane za rutu ili nivo leta kako je navedeno u tački SERA.4005 podtačka (a) podpodtač. (1) do (10) koje bi mogle da utiču na sigurno sprovođenje leta, za planove leta i povezane ažurirane poruke koje su prethodno primili od Menadžera mreže. Jedinica

kontrole leta ne smije vršiti nikakve druge promjene ili otkazivanje plana leta u fazi prije leta bez koordinacije s operatorom vazduhoplova.

- c) Menadžer mreže svim relevantnim jedinicama kontrole letenja dostavlja prihvaćeni plan leta i sve prihvaćene promjene u fazi prije leta koje su napravljene na stavkama navedenim u tački SERA.4005 podtačka (a) podpodtač. (1) do (10) plana leta i povezane ažurirane poruke.
- d) Menadžer mreže dostavlja operatoru vazduhoplova sve potrebne promjene u fazi prije leta koje utiču na stavke navedene u tački SERA.4005 podtačka (a) podpodtač. (1) do (10) u vezi sa rutom ili nivoom leta koje bi mogle da utiču na sigurno sprovođenje leta, za planove leta i povezane ažurirane poruke koje su prethodno primljene.
- e) Pošaljilac plana leta, kada nije operator vazduhoplova ili pilot, obezbjeđuje da uslovi prihvatanja plana leta i sve potrebne promjene tih uslova, kako ih je obavijestio Menadžer mreže za dio leta koji se izvodi u skladu s IFR-om, ili od strane prijavnog biroa za usluge u vazdušnom saobraćaju, budu dostupni operatoru vazduhoplova ili pilotu koji je podnio plan leta.
- f) Operator vazduhoplova obezbjeđuje da uslovi prihvatanja plana leta i sve potrebne promjene istog, kako ih je obavijestio Menadžer mreže ili prijavni biro za usluge u vazdušnom saobraćaju, budu uključeni u planiranu operaciju leta i saopšteni pilotu.
- g) Operator vazduhoplova obezbjeđuje da prije početka leta sadržaj plana leta ispravno odražava operativne namjere.
- h) Menadžer mreže obrađuje i distribuira informacije o mogućnosti razmaka kanala od 8,33 kHz primljene u planovima leta.
- i) Zahtjevi utvrđeni u podtač. (a) do (h) ne primjenjuju se u vazdušnom prostoru Jedinstvenog evropskog neba koji nije dio ICAO EUR regije.

(6) tačka SERA.4015 zamjenjuje se sljedećim:

„ SERA.4015 Promjene plana leta

- a) Sve promjene plana leta podnesene za IFR let ili VFR let koji se izvodi kao kontrolisani let prijavljuju se:

(1) tokom prepoletne faze, Menadžeru mreže za letove koji se namjeravaju izvoditi u skladu s IFR-om za dio ili cijelu rutu, i prijavnom birou za usluge u vazdušnom saobraćaju što je prije moguće;

(2) tokom leta, u skladu sa odredbama tačke SERA.8020 podtačka (b), odgovarajućoj jedinici za usluge u vazdušnom saobraćaju.

Za ostale VFR letove, značajne promjene plana leta prijavljuju se što je prije moguće odgovarajućoj jedinici za usluge u vazdušnom saobraćaju.

- b) U slučaju kašnjenja od 30 minuta dužeg od procijenjenog vremena početka voženja za kontrolisani let ili kašnjenja od 1 sata za nekontrolisani let za koji je podnesen plan leta, plan leta se mora izmijeniti ili podnijeti novi plan leta, a stari plan leta otkazati, što god je primjenljivo. Za svaki let koji se obavlja u skladu sa IFR-om, kašnjenja duža od 15 minuta prijavljuju se Menadžeru mreže.

- c) U slučaju promjene opreme vazduhoplova i njenog statusa ispravnosti za let, operatori vazduhoplova ili agenti koji djeluju u njihovo ime šalju poruku o izmjeni Menadžeru mreže ili prijavnim biroima za usluge u vazdušnom saobraćaju s odgovarajućim indikatorom umetnutim u odgovarajuću stavku obrasca plana leta.
- d) Informacije dostavljene prije polaska u vezi s trajanjem goriva ili ukupnim brojem lica koje se prevoze, ako su netačne u vrijeme polaska, predstavljaju značajnu promjenu plana leta i, kao takve, moraju se prijaviti.
- e) Zahtjevi utvrđeni u podtač.ama (a) do (d) ne primjenjuju se u vazdušnom prostoru Jedinog evropskog neba koji nije dio ICAO EUR regije.

(7) dodaje se sljedeći Odjeljak 15:

„ ODJELJAK 15

Procedure komunikacije putem *data link*-a između kontrolora letenja i pilota (CPDLC)

SERA.15001 Započinjanje *data link* komunikacije i nemogućnost započinjanja *data link* komunikacije

(a) Adresa za prijavu povezana sa jedinicom za usluge u vazdušnom saobraćaju objavljuje se u nacionalnim zbornicima vazduhoplovnih informacija (AIP).

(b) Po prijemu važećeg zahtjeva za započinjanje komunikacije putem *data link*-a od vazduhoplova koji se približava ili se nalazi unutar područja u kom se usluge pružaju putem *data link*-a, jedinica za usluge u vazdušnom saobraćaju prihvata zahtjev i, ako ga može povezati sa planom leta, uspostavlja vezu sa vazduhoplovom.

(c) Pružalac usluga u vazdušnom saobraćaju uspostavlja, što je prije moguće, procedure za rješavanje kvarova u započinjanju komunikacije putem *data link*-a.

(d) Operator vazduhoplova uspostavlja procedure za rješavanje, što je prije moguće, kvarova u započinjanju komunikacije putem *data link*-a.

SERA.15005 Uspostavljanje CPDLC-a

(a) CPDLC se uspostavlja dovoljno unaprijed kako bi se obezbijedilo da vazduhoplov komunicira sa odgovarajućom jedinicom za kontrolu letenja.

(b) Informacije o tome kada i, ako je primjenljivo, gdje bi vazdušni ili zemaljski sistemi trebalo da uspostave CPDLC objavljuju se u cirkularima ili zbornicima vazduhoplovnih informacija.

(c) Pilot mora biti mogućnosti da identifikuje jedinicu kontrole letenja koja pruža uslugu kontrole letenja u bilo kom trenutku dok se usluga pruža.

SERA.15010 Predaja CPDLC-a

(a) Kada se CPDLC predaje, predaja glasovne komunikacije i CPDLC-a počinje istovremeno.

(b) Kada se vazduhoplov predaje iz jedinice kontrole letenja u kojoj je CPDLC dostupan u jedinicu kontrole letenja u kojoj CPDLC nije dostupan, prekid CPDLC-a počinje istovremeno s predajom glasovne komunikacije.

(c) Kontrolor letenja obavještava se prilikom pokušaja prenosa CPDLC-a koji rezultira promjenom ovlaštenja za podatke ako postoje poruke putem *data link*-a za koje nije primljen odgovor o zatvaranju. Kada kontrolor letenja odluči da preda vazduhoplov bez primanja odgovora pilota na neriješene poruke uzlazne veze, kontrolor letenja se obično vraća na glasovnu komunikaciju kako bi razjasnio sve nejasnoće povezane s neriješenim porukama uzlazne veze.

SERA.15015 Sačinjavanje CPDLC-a poruka

(a) Tekst CPDLC poruka je sačinjen u standardnom formatu poruke, jednostavnim jezikom ili skraćenicama i kodovima. Jednostavni jezik se izbjegava kada se dužina teksta može smanjiti korišćenjem odgovarajućih skraćenica i kodova. Nebitne riječi i fraze, poput izraza učtivosti, ne smiju se koristiti.

(b) Kontrolor letenja i pilot sačinjavaju CPDLC poruke koristeći standardne elemente poruke, elemente poruke u slobodnom tekstu ili kombinaciju oba. Treba izbjegavati korišćenje elemenata poruke u slobodnom tekstu od strane kontrolora letenja ili pilota.

(c) Kada se implementirani skup CPDLC poruka ne predviđa za specifične okolnosti, nadležni organ može, u konsultaciji s operatorima i drugim pružaocima usluga u vazdušnom saobraćaju, da utvrdi da je prihvatljivo koristiti elemente poruke u slobodnom tekstu. U takvim slučajevima, nadležni organ definiše format prikaza, namjeravanu upotrebu i attribute za svaki element poruke u slobodnom tekstu.

(d) Sastav CPDLC poruke ne smije prelaziti pet elemenata poruke, od kojih samo dva mogu da sadrže promjenu odobrenja rute.

(e) Sačinjavanje CPDLC poruka sa više elemenata:

(1) Kada CPDLC poruka sa više elemenata zahtijeva odgovor, odgovor se primjenjuje na sve elemente poruke.

(2) Kada se odobrenje za jedan element poruke ili bilo koji dio poruke sa više elemenata o odobrenju ne može ispuniti, pilot šalje odgovor „UNABLE“ za cijelu poruku.

(3) Kontrolor letenja odgovara porukom „UNABLE“ koja se primjenjuje na sve elemente zahtjeva kada se nijedan element/elementi zahtjeva za jedan ili odobrenje za više elemenata ne mogu odobriti. Trenutno odobrenje/odobrenja se ne smiju ponavljati.

(4) Kada se zahtjev za odobrenje sa više elemenata može samo djelimično prihvatiti, kontrolor letenja odgovara porukom „UNABLE“ koja se primjenjuje na sve elemente poruke zahtjeva i, ako je primjereno, uključuje razlog e/ili informacije o tome kada se odobrenje može očekivati.

(5) Kada se svi elementi zahtjeva za jednog ili odobrenja sa više elemenata mogu prihvatiti, kontrolor letenja odgovara odobrenjima koja odgovaraju svakom elementu zahtjeva. Ovaj odgovor je jedna uzlazna poruka.

(6) Kada CPDLC poruka sadrži više od jednog elementa poruke i atribut odgovora za poruku je „Y“, kada se koristi, pojedinačna poruka odgovora sadrži odgovarajući broj odgovora istim redosljedom.

SERA.15020 Odgovaranje na poruke CPDLC-a

(a) Osim ako nadležni organ ne odredi drugačije, glasovno ponavljanje CPDLC poruka nije potrebno.

(b) Osim kada je potrebna korekcija prenesene CPDLC poruke, kada kontrolor letenja ili pilot komuniciraju putem CPDLC-a, odgovor je obično putem CPDLC-a. Kada kontrolor letenja ili pilot komuniciraju putem glasa, odgovor je obično biti putem glasa.

SERA.15025 Ispravljanje poruka CPDLC-a

(a) Kada se ispravka CPDLC poruke smatra neophodnom ili kada je potrebno razjasniti sadržaj takve poruke, kontrolor letenja i pilot koriste najprikladnija dostupna sredstva za izdavanje tačnih detalja ili za pružanje potrebnog pojašnjenja.

(b) Kada se glasovna komunikacija koristi za ispravku CPDLC poruke za koju još nije primljen operativni odgovor, glasovni prenos kontrolora ili pilota započinje se frazom: „DISREGARD CPDLC (vrsta poruke) MESSAGE, BREAK“ – nakon čega slijedi ispravno odobrenje, instrukcija, informacija ili zahtjev.

(c) Prilikom pozivanja i identifikacije CPDLC poruke koja se treba zanemariti, postupa se s oprezom u njenom formulisanju kako bi se izbjegla svaka dvosmislenost u vezi s izdavanjem ispravke odobrenja, instrukcije, informacije ili zahtjeva.

(d) Ako se CPDLC poruka koja zahtijeva operativni odgovor naknadno pregovara putem glasa, šalje se odgovarajući odgovor o zatvaranju CPDLC poruke kako bi se obezbijedila pravilna sinhronizacija CPDLC dijaloga. To se može postići ili eksplicitnim davanjem uputstva primaocu poruke putem glasa da zatvori dijalog ili omogućavanjem sistemu da automatski zatvori dijalog.

SERA.15030 Procedure komunikacije putem *data link*-a kontrolora u hitnim slučajevima, u slučaju opasnosti ili kvara opreme za CPDLC

(a) Kada kontrolor letenja ili pilot dobiju upozorenje da je jedna poruka putem *data link*-a između kontrolora letenja i pilota neisporučena, kontrolor letenja ili pilot preduzimaju jednu od sljedećih radnji, prema potrebi:

(1) putem glasa, potvrditi radnje koje će biti preduzete u vezi s povezanim dijalogom, prethodeći informaciji frazom: „CPDLC MESSAGE FAILURE“;

(2) putem *data link* komunikacije između kontrolora letenja i pilota, ponovo izdati poruku komunikacije putem *data link*-a između kontrolora letenja koja je neisporučena.

b) Kontrolori letenja koji moraju prenijeti informacije o potpunom kvaru zemaljskog sistema komunikacije putem *data link*-a između kontrolora letenja i pilota svim stanicama koje vjerovatno

presreću situaciju treba da prethode takvom prenosu opštim pozivom: „ALL STATIONS CPDLC FAILURE“ – nakon čega slijedi identifikacija stanice koja poziva.

(c) Kada komunikacija putem *data link*-a između kontrolora letenja i pilota prestane s komunikacijom i komunikacija se vrati na glas, sve preostale CPDLC poruke smatraće se nedostavljenima i cijeli dijalog koji uključuje preostale poruke ponovo se pokreće glasom.

(d) Kada komunikacija putem *data link*-a između kontrolora letenja i pilota prestane s radom, ali se ponovo uspostavi prije nego što bude potrebno vratiti se na glasovnu komunikaciju, sve preostale poruke smatraće se nedostavljenima, a cijeli dijalog koji uključuje preostale poruke ponovo se pokreće putem CPDLC-a.

SERA.15035 Namjerno isključivanje sistema CPDLC

(a) Kada se planira gašenje komunikacijske mreže ili zemaljskog sistema CPDLC-a, objavljuje se NOTAM kako bi se sve relevantne strane obavijestile o periodu gašenja i, ako je potrebno, o detaljima frekvencija za glasovnu komunikaciju koje će se koristiti.

(b) Vazduhoplovi koji komuniciraju sa ATC jedinicama obavještavaju glasom ili CPDLC-om o svakom neposrednom gubitku CPDLC usluge.

SERA.15040 Prestanak korišćenja zahtjeva CPDLC-a

(a) Kada kontrolor letenja zahtijeva da sve stanice ili određeni let izbjegavaju slanje CPDLC zahtjeva u ograničenom vremenskom periodu, koristi se sljedeća fraza: ((pozivni znak) ili ALL STATIONS) STOP SENDING CPDLC REQUESTS [UNTIL ADVISED] [(reason)].

(b) Nastavak normalnog korišćenja CPDLC-a najavljuje se korišćenjem sljedeće fraze: ((pozivni znak) ili ALL STATIONS) RESUME NORMAL CPDLC OPERATIONS.

SERA.15045 Upotreba CPDLC-a u slučaju nemoguće glasovne komunikacije vazduh-zemlja

Postojanje CPDLC veze između jedinice za usluge u vazdušnom saobraćaju i vazduhoplova ne bi trebalo spriječiti pilota i relevantnog kontrolora letenja da započnu i izvrše sve potrebne radnje u slučaju nemoguće glasovne komunikacije vazduh-zemlja.

SERA.15050 Testiranje CPDLC-a

U slučajevima kada bi testiranje CPDLC-a vazduhoplovom moglo da utiče na usluge vazdušnog saobraćaja koje se pružaju vazduhoplovu, koordinacija se mora izvršiti prije takvog testiranja.“;

(8) dodaje se Dodatak 6 kako slijedi:

POPUNJAVANJE PLANA LETA

1. ICAO Obrazac plana leta

FLIGHT PLAN PLAN DE VOL			
PRIORITY Précédence ← FF →		ADDRESSEE (VO) Destinataire (V)	
FILED TIME Heure de dépôt		ORIGINATOR Originateur	
SPECIFIC IDENTIFICATION OF ADDRESSER AND/OR ORIGINATOR Identification précise de l'expéditeur et/ou de l'expéditeur			
1 MESSAGE TYPE Type de message ← (FPL) →	7 AIRCRAFT IDENTIFICATION Identification de l'aéronef	8 FLIGHT RULES Règles de vol	TYPE OF FLIGHT Type de vol
9 NUMBER Numéro	TYPE OF AIRCRAFT Type d'aéronef	WAKE TURBULENCE CAT. Cat. de turbulences de sillage	10 EQUIPMENT Équipement
15 DEPARTURE AIRPORT Aéroport de départ	TIME Heure		
16 CRUISING SPEED Vitesse croisière	17 ALT Niveau	ROUTE Route	
18 DESTINATION AERODROME Aéroport de destination		TOTAL EST Durée totale estimée HR MIN	ACTN AERODROME Aéroport de départ réel
19 OTHER INFORMATION Remarques autres		2ND ALTEN AERODROME 2 ^e aéroport de départ réel	
SUPPLEMENTARY INFORMATION (NOT TO BE TRANSMITTED IN FPL MESSAGE) Renseignements complémentaires (À NE PAS TRANSMETTRE DANS LES MESSAGES DE PLAN DE VOL DÉPOSÉ)			
19 ENDURANCE Autonomie HR MIN	PERSONS ON BOARD Personnes à bord		EMERGENCY RADIO Radio de secours
→ E /	→ P /	→ R /	U V E
SPECIAL EQUIPMENT Équipement spécial			
→ S / P	DESERT D	MOUNTAIN M	JUNGLE J
SPECIAL LIGHTS Lumières spéciales			
→ J / L	F	U	V
NUMBER Nombre	CAPACITY Capacité	COVER Couverture	COLOR Couleur
→ D /	→ C /		
AIRCRAFT COLOR AND MARKINGS Couleur et marquages de l'aéronef			
REMARKS Remarques			
→ N /			
PILOT-IN-COMMAND Pilote commandant de bord			
→ C /			
FILED BY / Déposé par			
SPACE RESERVED FOR ADDITIONAL REQUIREMENTS Espace réservé à des fins supplémentaires			

2. Uputstva za popunjavanje obrasca plana leta

2.1. Opšte

Strogo se pridržavajte propisanih formata i načina navođenja podataka.

Započnite unositi podatke u prvi predviđeni prostor. Ako je na raspolaganju višak prostora, ostavite neiskorišćene prostore praznim.

Sva vremena unesite sa 4 oznake, prema UTC-u.

Unesite sva predviđena vremena trajanja leta sa 4 oznake (sati i minute).

Osjenčeno područje koje prethodi stavci 3 popunjavaju službe ATS-a i COM-a, osim ako je odgovornost za izdavanje poruka s planom leta delegirana.

2.2. Uputstva za unošenje podataka ATS-a

Popunite stavke od 7 do 18 i, kada to zahtijeva nadležni organ ili se na drugi način smatra potrebnim, stavku 19 kako je naznačeno u nastavku.

UMETNITE jednu od sljedećih identifikacija vazduhoplova, ne više od 7 alfanumeričkih znakova i bez crtica ili simbola:

(a) ICAO oznaka za operatora vazduhoplova nakon koje slijedi identifikacija leta (npr. KLM511, NGA213, JTR25) kada se u radiotelefoniji pozivni znak koji će vazduhoplov koristiti sastoji od ICAO telefonske oznake za operatora nakon koje slijedi identifikacija leta (npr. KLM511, NIGERIA 213, JESTER 25); ili

(b) oznaku državne pripadnosti i oznaku registracije vazduhoplova (npr. EIAKO, 4XBCD, N2567GA), kada:

(1) u radiotelefoniji pozivni znak koji će vazduhoplov koristiti sastoji se samo od ove identifikacije (npr. CGAJS) ili mu prethodi ICAO telefonska oznaka za operatora vazduhoplova (npr. BLIZZARD CGAJS);

(2) vazduhoplov nije opremljen radiom.

Pravila leta

UNESITE jedno od sljedećih slova kako bi se označila kategorija pravila letenja koja pilot namjerava poštovati:

I – ako je predviđeno da se cijeli let izvrši po IFR pravilima; ili

V – ako je predviđeno da se cijeli let izvrši po VFR pravilima; ili

Y – ako se let prvobitno izvrši po IFR pravilima, nakon čega slijedi jedna ili više naknadnih promjena pravila letenja; ili

Z – ako se let prvobitno izvrši po VFR pravilima, nakon čega slijedi jedna ili više naknadnih promjena pravila letenja.

U stavci 15 navedite tačku ili tačke na kojima se planira promjena pravila letenja.

Vrsta leta

UMETNITE jedno od sljedećih slova da označite vrstu leta kada to zahtijeva nadležni organ:

S – ako je redovni vazdušni prevoz;

N – ako je riječ o neredovnom vazdušnom prevozu;

G – ako je opšta avijacija;

M – ako je vojni;

X – ako nije bilo koja od gore definisanih kategorija.

Navedite status leta nakon indikatora STS u stavci 18 ili, kada je potrebno naznačiti druge razloge za specifično rukovanje od strane ATS-a, navedite razlog nakon indikatora RMK u stavci 18.

Broj vazduhoplova) (1 ili 2 znaka)

UNESITE broj vazduhoplova, ako je više od jedan.

Tip vazduhoplova (2 do 4 znaka)

UMETNITE odgovarajuću oznaku kako je navedeno u Dokumentu 8643, Oznake tipova vazduhoplova, ILI, ako takva oznaka nije dodijeljena, ili u slučaju letova u grupi koji se sastoje od više od jednog tipa, UMETNITE ZZZZ i NAVEDITE u stavci 18 (brojeve i) tipove vazduhoplova kojima prethodi 'TYP/

Kategorija vrtložnih turbulencija (1 znak)

UMETNITE kosu crtu iza koje slijedi jedno od sljedećih slova kako biste označili kategoriju vrtložne turbulencije vazduhoplova:

J – SUPER, za označavanje tipa vazduhoplova navedenog kao takvog u ICAO Doc 8643, Oznake tipova vazduhoplova, najnovije izdanje;

H – TEŠKI, za označavanje tipa vazduhoplova s maksimalnom sertifikovanom masom pri polijetanju od 136 000 kg ili više, s izuzetkom tipova vazduhoplova navedenih u ICAO Doc 8643 u kategoriji SUPER (J);

M – SREDNJI, za označavanje tipa vazduhoplova s maksimalnom sertifikovanom masom pri polijetanju manjom od 136 000 kg, ali većom od 7 000 kg;

L – LAK, za označavanje tipa vazduhoplova s maksimalnom sertifikovanom masom pri polijetanju od 7 000 kg ili manje.

Mogućnosti obuhvataju sljedeće elemente:

- (a) prisustvo relevantne ispravne opreme u vazduhoplovu;
- (b) oprema i mogućnosti srazmjerne kvalifikacijama letačke posade; i
- (c) gdje je primjenljivo, odobrenje nadležnog organa.

Oprema i mogućnosti za radiokomunikaciju	navigaciju i prilaženje
--	-------------------------

UNESITE jedno slovo kako slijedi:

N – ako se ne nosi nikakva oprema COM/NAV/ prilaženje za rutu na kojoj se leti ili ako je ta oprema neispravna; ili

S – ako se nosi standardna oprema COM/NAV/ prilaženje za rutu na kojoj se leti i ta je oprema ispravna; i/ili

UNESITE jedno ili više sljedećih slova kojima se označava koja je oprema ispravna i mogućnosti COM/NAV/ prilaženje koje su na raspolaganju:

A	GBAS sistem za slijetanje	J7	CPDLC FANS 1/A SATCOM (Iridium)
B	LPV (APV sa SBAS)	K	MLS
C	Loran C	L	ILS
D	DME	M1	ATC SATVOICE (INMARSAT)
E1	FMC WPR ACARS	M2	ATC SATVOICE (MTSAT)
E2	D-FIS ACARS	M3	ATC SATVOICE (Iridium)
E3	PDC ACARS	O	VOR
G	GNSS. Ako se bilo koji dio leta planira izvesti prema IFR-u, oslanja se na prijemnike GNSS-a koji su u skladu s ICAO-ovim Prilogom 10 tom I.	P1	CPDLC RCP 400
		P2	CPDLC RCP240
		P3	SATVOICE RCP 400
H	HF RTF	P4- P9	Rezervisano za RCP
I	Inercijalna navigacija	R	Odobreno za PBN
J1	CPDLC ATN VDL Mode 2	T	TACAN
J2	CPDLC FANS 1/A HF DL	U	UHF RTF
J3	CPDLC FANS 1/A VDL Mode A	V	VHF RTF
J4	CPDLC FANS 1/A VDL Mode 2	W	Odobreno za RVSM
J5	CPDLC FANS 1/A SATCOM (INMARSAT)	X	Odobreno za MNPS

J6	CPDLC FANS 1/A SATCOM (MTSAT)	Y	VHF sa mogućnošću razmaka između kanala od 8,33 kHz
		Z	Ostala oprema koja se nosi ili druge mogućnosti

Svi alfanumerički znakovi koji nisu prethodno navedeni su rezervisani.

Nadzorna oprema i mogućnosti

UNESITE **N** ako se ne nosi nikakva nadzorna oprema za rutu na kojoj se leti ili ako je ta oprema neispravna;

ILI

UNESITE jedan ili više sljedećih oznaka, najviše 20 znakova, za opis ispravne nadzorne opreme i/ili mogućnosti u vazduhoplovu:

SSR modovi A i C

A – transponder – mod A (4 cifre – 4 096 kodova)

C – transponder – mod A (4 cifre – 4 096 kodova) i mod C

SSR mod S

E–transponder – mod S, uključujući identifikaciju vazduhoplova, visinu po pritisku i mogućnost nezavisne emisije (ADS-B)

H–transponder – mod S, uključujući identifikaciju vazduhoplova, visinu po pritisku i poboljšane mogućnosti nadzora

I –transponder – mod S, uključujući identifikaciju vazduhoplova, ali bez mogućnosti visine po pritisku

L–transponder – mod S, uključujući identifikaciju vazduhoplova, visinu po pritisku, mogućnost nezavisne emisije (ADS-B) i poboljšane mogućnosti nadzora

P–transponder – mod S, uključujući barometarsku visinu, ali bez mogućnosti identifikacije vazduhoplova

S–transponder – mod S, uključujući visinu po pritisku i mogućnost identifikacije vazduhoplova

X–transponder – mod S, bez identifikacije vazduhoplova i bez mogućnosti visine po pritisku

ADS-B

B1 –ADS-B sa namjenskom mogućnošću emisije ADS-B na 1 090 Mhz („out“)

B2 –ADS-B s namjenskom mogućnošću primanja i emisije ADS-B na 1 090 Mhz („in“ i „out“)

U1 –mogućnost emisije ADS-B korišćenjem UAT-a

U2 –mogućnost emisije i primanja ADS-B korišćenjem UAT-a

V1 –mogućnost emisije ADS-B korišćenjem VDL moda 4

V2 –mogućnost emisije i primanja ADS-B korišćenjem VDL moda 4

ADS-C

D1 – ADS-C sa mogućnostima FANS 1/A

G1 – ADS-C sa mogućnostima ATN

Alfanumerički znakovi koji nisu prethodno navedeni su rezervisani.

UNESITE oznaku lokacije aerodroma polaska od četiri slova prema ICAO-u, kako je navedeno u dokumentu 7910 *Location Indicators* (Indikatori lokacije);

ILI ako nije dodijeljena oznaka lokacije,

UNESITE ZZZZ i NAVEDITE, u stavci 18:

– naziv i lokaciju aerodroma, a ispred toga napišite „DEP/“; ili

– prvu tačku rute ili marker radiofara, a ispred toga napišite „DEP/...“, ako vazduhoplov nije poletio s aerodroma;

ILI, – ako je plan leta primljen od vazduhoplova tokom leta,

u stavku 18 UNESITE riječ „AFIL“ i NAVEDITE oznaku lokacije od četiri slova prema ICAO-u jedinice ATS-a od koje se mogu dobiti dopunske informacije za plan leta, a ispred toga napišite „DEP/“.

ZATIM, BEZ RAZMAKA,

UNESITE, za plan leta koji je podnesen prije polaska, procijenjeno vrijeme početka voženja (EOBT), ili, za plan leta koji je dobijen od vazduhoplova tokom leta, tačno ili procijenjeno vrijeme prelaska prve tačke na ruti na koju se odnosi plan leta.

UNESITE *prvu putnu brzinu* kao u (a) i *prvi putni nivo* kao u (b), bez razmaka između njih.

I nakon strelice UNESITE opis rute kao u (c).

(a) *Putna brzina (najviše 5 znakova)*

UNESITE *stvarnu brzinu* za prvi dio leta ili za cijeli dio leta na kojem se leti putnom brzinom, u: kilometrima na sat, izraženo kao K nakon čega slijede 4 znaka (npr. K0830), ili čvorovima, izraženo kao N nakon čega slijede 4 znaka (npr. N0485), ili stvarnom Mahovom broju, ako tako propisuje nadležni organ, na najbližu stotinku Maha, izraženo kao M nakon čega slijede 3 oznake (npr. M082).

(b) *Putni nivo (najviše 5 znakova)*

UNESITE planirani putni nivo za prvi dio leta ili za cijeli dio predviđene rute, u obliku: putnog nivoa, izraženo kao F nakon čega slijede 3 znaka (npr. F085; F330), ili standardni metrički *nivo u desetinama metara*, ako tako propisuje nadležni organ, izraženu kao S nakon čega slijede 4 znaka (npr. S1130), ili apsolutne visine u stotinama stopa, izraženo kao A nakon čega slijede 3 oznake (npr. A045; A100), ili apsolutne visine u desetinama metara, izraženo kao M nakon čega slijede 4 oznake (npr. M0840), ili za nekontrolisane VFR letove, slova VFR.

(c) *Ruta (uključujući promjene nivoa, brzine i/ili pravila letenja)*

Letovi na zadanim rutama ATS

UNESITE, ako je aerodrom polaska smješten na ruti ATS ili je s njom povezan, oznaku prve rute ATS, ILI ako aerodrom polaska nije na ruti ATS niti je s njom povezan, slova DCT nakon kojih slijedi tačka spajanja na prvu rutu ATS, nakon čega slijedi oznaka rute ATS.

ZATIM

UNESITE svaku tačku na kojoj se planira započeti promjena brzine i/ili nivoa, ili na kojoj se planira promjena rute ATS i/ili se planira promjena pravila letenja,

I ZA SVAKO OD TOGA

oznaku sljedećeg segmenta rute ATS, čak i ako je ista kao i prethodna,
ILI DCT, ako je let do sljedeće tačke izvan određene rute, osim ako su obje tačke definisane geografskim koordinatama.

Letovi izvan zadanih ruta ATS

UNESITE tačke obično udaljene jedna od druge najviše 30 minuta letenja ili 370 km (200 NM), uključujući svaku tačku na kojoj se planira promjena brzine ili nivoa, promjena putanje ili promjena pravila letenja,

ILI, ako to zahtijeva(ju) nadležni organ/nadležni organi,

DEFINIŠITE putanju letova koji se pretežno obavljaju u smjeru istok-zapad između 70°N i 70°S, upućivanjem na značajne tačke formirane presjekom polovine ili cijelih stepeni geografske širine s meridijanima u razmacima od 10 stepeni geografske dužine. Za letove koji se obavljaju u područjima izvan tih geografskih širina, putanje se definišu značajnim tačkama formirane presjekom paralela geografske širine s meridijanima obično u razmacima od 20 stepeni geografske dužine. Udaljenost između značajnih tačaka, koliko je to moguće, ne smije biti veća od jednog sata leta. Dodatne značajne tačke utvrđuju se prema potrebi.

Za letove koji se pretežno obavljaju u smjeru sjever-jug, definisati putanje upućivanjem na značajne tačke formirane presjekom cijelih stepeni geografske dužine s određenim paralelama geografske širine u razmacima od 5 stepeni.

UNESITE DCT između uzastopnih tačaka, osim ako su obje tačke definisane geografskim koordinatama ili relativnim smjerom i udaljenošću.

KORISTITE SAMO konvencije iz sljedećih tačaka od (1) do (5) i ODVOJITE svaku podstavku.

(1) ATS route (2 to 7 characters)

Kodirana oznaka dodijeljena ruti ili segmentu rute, uključujući, prema potrebi, kodiranu oznaku dodijeljenu standardnoj odlaznoj ili dolaznoj ruti (npr. BCN1, BI, R14, UB10, KODAP2 A).

(2) Significant point (2 to 11 characters)

Kodirana oznaka (od 2 do 5 znakova) dodijeljena tački (npr. LN, MAY, HADDY), ili, ako nije dodijeljena kodirana oznaka, na jedan od sljedećih načina:

—samo stepeni (7 znakova):

Dvije oznake koje opisuju geografsku širinu u stepenima, nakon kojih slijedi „N” (sjeverna) ili „S” (južna), nakon čega slijede tri oznake koje opisuju geografsku dužinu u stepenima, nakon kojih slijedi „E” (istočna) ili „W” (zapadna). Prema potrebi dopunite tačan broj znakova umetanjem nula, npr. 46N078 W;

—stepeni i minute (11 znakova):

četiri oznake koje opisuju geografsku širinu u stepenima i desetinama i jedinicama minuta, nakon kojih slijedi „N” (sjeverna) ili „S” (južna), nakon čega slijedi pet znakova koji opisuju geografsku dužinu u stepenima i desetinama i jedinicama minuta, nakon kojih slijedi „E” (istočna) ili „W” (zapadna). Prema potrebi dopunite tačan broj oznaka umetanjem nula, npr. 4620N07805 W;

—relativni smjer i udaljenost od referentne tačke:

identifikacijom referentne tačke, iza koje slijedi relativni smjer od te tačke u obliku tri oznake za magnetske stepene, nakon čega slijedi udaljenost od te tačke u obliku 3 oznake za nautičke milje. U područjima blizu Zemljinih geografskih polova gdje nadležni organ utvrdi da je upućivanje na magnetske stepene nepraktično, mogu se koristiti pravi (tj. geografski) stepeni. Prema potrebi

dopunite tačan broj oznaka umetanjem nula – npr. tačka 180° magnetski na udaljenosti od 40 NM od VOR „DUB” treba biti izražena kao DUB180040.

(3) Change of speed or level
(maximum 21 characters)

Tačka na kojoj se planira početak promjene brzine (5 % TAS ili 0,01 Macha ili više) ili promjene nivoa, izraženih tačno kao u prethodnoj tački (2), nakon koje slijedi kosa crta i putna brzina i putni nivo, izražen tačno kao u prethodnim tačkama (a) i (b), bez bjelina između njih, čak i ako će se promijeniti samo jedna od tih varijabli.

Primjeri:	LN/N0284A045
	MAY/N0305FI80
	HADDY/N0420F330
	4602N07805 W/N0500F350
	46N078 W/M082F330
	DUB180040/N0350M0840

(4) Change of flight rules
(maximum 3 characters)

Tačka u kojoj se planira promjena pravila letenja, izražena tačno kao u prethodnim tačkama (2) ili (3), u zavisnosti što je primjenljivo, nakon čega slijedi prazan prostor i jedno od sljedećeg:

VFR ako je s IFR-a na VFR

IFR ako je s VFR-a na IFR

Primjeri:	LN VFR
	LN/N0284A050 IFR

(5) Cruise climb (maximum 28 characters)

Slovo C nakon kojeg slijedi kosa crta; ZATIM tačka na kojoj se planira početi putno penjanje, izražena tačno kao u prethodnoj tački (2), nakon čega slijedi kosa crta; ZATIM brzina koju treba održavati tokom putnog penjanja, izražena tačno kao u prethodnoj tački (a), nakon čega slijede dva nivoa kojima se definiše nivo koji će se zauzeti tokom putnog penjanja, pri čemu je svaki nivo izražen tačno kao u prethodnoj tački (b), ili nivo iznad koje se planira putno penjanje nakon čega slijedi riječ „PLUS”, bez praznina između.

Primjeri:	C/48N050 W/M082F290F350
	C/48N050 W/M082F290PLUS
	C/52N050 W/M220F580F620

Odredišni aerodrom i ukupno proteklo vrijeme (8 znakova)

UNESITE oznaku lokacije odredišnog aerodroma od četiri slova prema ICAO-u, kako je navedeno u dokumentu 7910 *Location Indicators*,

ILI, ako nije dodijeljen indikator lokacije,

UNESITE ZZZZ i NAVEDITE u stavci 18 naziv i lokaciju aerodroma, a ispred toga napišite DEST/.

ZATIM, BEZ RAZMAKA,

UNESITE ukupno procijenjeno proteklo vrijeme.

Alternativni odredišni aerodrom

UNESITE indikator lokacije od četiri slova prema ICAO-u, kako je navedeno u dokumentu 7910 *Location Indicators*, za najviše dva alternativna odredišna aerodroma, odvojeno prazninom,

ILI, ako alternativnom odredišnom aerodromu (ili više njih) nije dodijeljen indikator lokacije,

UNESITE ZZZZ i NAVEDITE u stavci 18 naziv i lokaciju alternativnog odredišnog aerodroma (alternativnih odredišnih aerodroma), a ispred toga napišite ALTN/.

Crtice ili kose crte smiju se koristiti samo kako je propisano u nastavku.

UNESITE 0 (nulu) ako nema drugih informacija,

ILI, sve ostale potrebne informacije tačnim slijedom kako je prikazano u nastavku, u obliku odgovarajućeg pokazatelja odabranog među onima koji su definisani u nastavku, nakon čega slijedi kosa crta i informacije koje treba zabilježiti:

STS/	Razlog posebnog postupanja ATS-a, npr. misija traganja i spašavanja, kako slijedi:	
	ALTRV:	za let koji se izvodi u skladu s rezervacijom visine;
	ATFMX:	za let za koji je nadležni organ odobrio izuzeće od mjera ATFM-a;
	FFR:	gašenje požara;
	FLTCK:	ispitni let za kalibražu navigacionih sredstava;
	HAZMAT:	za let na kojem se prevoze opasne materije;
	HEAD:	letovi kojima se prevoze šefovi država;
	HOSP:	za medicinski let koji su prijavili zdravstveni organi;
	HUM:	za let u okviru humanitarne misije;
	MARSA:	za let za koji vojni subjekt preuzima odgovornost za razdvajanje vojnih vazduhoplova;
	MEDEVAC:	za hitnu medicinsku evakuaciju koja je ključna za spašavanje života;
	NONRVSM:	za let koji nema sposobnosti za RVSM, a namjerava da leti u vazдушnom prostoru RVSM-a;
	SAR:	za let u misiji traganja i spašavanja; i
	STATE:	za let koji služi za vojne, carinske ili policijske potrebe.
	Ostali razlozi za posebno postupanje ATS-a označavaju se oznakom „RMK/“.	
PBN/	Pokazatelj sposobnosti RNAV i/ili RNP. Uključite onoliko deskriptora navedenih u nastavku koliko se primjenjuje na let, do najviše osam unosa, tj. ukupno ne više od 16 znakova.	

SPECIFIKACIJE ZA RNAV

A1	RNAV 10 (RNP 10)	C1	RNAV 2 svi dopušteni senzori
		C2	RNAV 2 GNSS
B1	RNAV 5 svi dopušteni senzori	C3	RNAV 2 DME/DME
B2	RNAV 5 GNSS	C4	RNAV 2 DME/DME/IRU
B3	RNAV 5 DME/DME		
B4	RNAV 5 VOR/DME	D1	RNAV 1 svi dopušteni senzori
B5	RNAV 5 INS ili IRS	D2	RNAV 1 GNSS
B6	RNAV 5 LORANC	D3	RNAV 1 DME/DME
		D4	RNAV 1 DME/DME/IRU

SPECIFIKACIJE ZA RNP

L1	RNP 4	S1	RNP APCH
		S2	RNP APCH s BARO-VNAV-om
O1	Osnovni RNP 1 svi dopušteni senzori		
O2	Osnovni RNP 1 GNSS	T1	RNP AR APCH s RF (potrebno posebno odobrenje)
O3	Osnovni RNP 1 DME/DME	T2	RNP AR APCH bez RF (potrebno posebno odobrenje)
O4	Osnovni RNP 1 DME/DME/IRU		

Kombinacije alfanumeričkih znakova koje nisu prethodno navedene su rezervisane.

- NAV/** Značajni podaci povezani s navigacionom opremom, osim onih navedenih u PBN/, kako zahtijeva nadležni organ.
Navedite poboljšanje (*augmentation*) GNSS-a u okviru ovog pokazatelja, s razmakom između dviju ili više metoda za poboljšanje, npr. NAV/GBAS SBAS.
Navedite EURPRNAV ako se P-RNAV koji je odobren za vazduhoplov oslanja isključivo na VOR/DME za određivanje pozicije.
- COM/** Navedite komunikacijsku opremu i sposobnosti koji nisu navedeni u stavci 10 a).
- DAT/** Navedite opremu i sposobnosti za komunikaciju preko podataka koji nisu navedeni u stavci 10.a ili „CPDLCX” kako bi se naznačilo odobreno izuzeće od zahtjeva za opremanje s CPDLC-ATN-B1.
- SUR/** Navedite nadzornu opremu i sposobnosti koji nisu navedeni u stavci 10 b). Navedite onoliko specifikacija RSP-a koliko se primjenjuje na let, s njihovom oznakom (oznakama) bez praznina. Različite specifikacije RSP-a odvajaju se prazninom. Primjer: RSP180 RSP400.
Unesite EUADSBX, EUEHSX, EUELSX ili njihovu kombinaciju kako bi se navela izuzeća odobrena u pogledu zahtjeva za opremanje transponderima sa SSR modom S ili predajnicima ADS-B.
- DEP/** Naziv i lokacija aerodroma polaska, ako je u stavci 13 upisano ZZZZ, ili jedinica ATS-a od koje se mogu dobiti dopunske informacije za plan leta, ako je u stavci 13 upisano AFIL. Za aerodrome koji nisu navedeni u odgovarajućem zborniku vazduhoplovnih informacija, navesti lokaciju kako slijedi:
Četiri oznake koje opisuju geografsku širinu u stepenima i desetinama i jedinicama minuta, nakon kojih slijedi „N” (sjeverna) ili „S” (južna), nakon čega slijedi 5 oznaka koje opisuju geografsku dužinu u stepenima i desetinama i jedinicama minuta, nakon kojih slijedi „E” (istočna) ili „W” (zapadna). Prema potrebi dopunite tačan broj oznaka umetanjem nula, npr. 4620N07805 W (11 znakova)
- ILI,** relativni smjer i udaljenost od najbliže značajne tačke, kako slijedi:
identifikacija značajne tačke, nakon čega slijedi relativni smjer od te tačke u obliku 3 oznake za magnetske stepene, nakon čega slijedi udaljenost od te tačke u obliku 3 oznake za NM. U područjima blizu Zemljinih geografskih polova gdje nadležni organ utvrdi da je upućivanje na magnetske stepene nepraktično, mogu se koristiti pravi (tj. geografski) stepeni. Prema potrebi dopunite tačan broj brojkama umetanjem nula – npr. tačka 180° magnetski na udaljenosti od 40 NM od VOR „DUB” treba biti izražena kao DUB180040;
- ILI,** prvu tačku rute (naziv ili LAT/LONG) ili marker radiofara, ako vazduhoplov nije poletio s aerodroma.
- DEST/** Naziv i lokacija odredišnog aerodroma, ako je u stavci 16 navedeno ZZZZ. Za aerodrome koji nisu navedeni u odgovarajućem zborniku vazduhoplovnih informacija navedite lokaciju u LAT/LONG ili relativni smjer i udaljenost od najbliže značajne tačke, kako je opisano u prethodnoj stavci DEP/.
- DOF/** Datum polaska leta u formatu od 6 oznaka (YYMMDD, pri čemu YY izražava godinu, MM mjesec, a DD dan).
- REG/** Država ili zajednička oznaka i registracijska oznaka vazduhoplova, ako se razlikuje od identifikacije vazduhoplova iz stavke 7.
- EET/** Značajne tačke ili oznake granica FIR-a i ukupno predviđeno trajanje leta od polijetanja do takvih tačaka ili granica FIR-a, ako je tako propisano na osnovu regionalnih sporazuma o vazdušnoj plovidbi, ili od strane nadležnog organa.

Primjeri: EET/CAP0745 XYZ0830

EET/EINN0204

SEL/ Kôd SELCAL, za vazduhoplove koji su opremljeni da ga mogu primati.
TYP/ Tip (tipovi) vazduhoplova, čemu prema potrebi, bez razmaka, prethodi broj (brojevi) vazduhoplova, a različiti tipovi odvajaju se jednom prazninom, ako je u stavci 9 uneseno ZZZZ.

Primjer: TYP/2F15 5F5 3B2

CODE/ Adresa vazduhoplova (izražena u obliku alfanumeričke oznake od 6 heksadecimalnih znakova) ako to zahtijeva nadležni organ. Primjer: „F00001” je najmanja adresa vazduhoplova u određenom bloku prema ICAO-u.

DLE/ Kašnjenje na ruti ili čekanje, umetnite značajnu tačku (tačke) na ruti na kojoj se planira kašnjenje, nakon čega slijedi dužina kašnjenja izražena sa četiri oznake za vrijeme u satima i minutima (hhmm).

Primjer: DLE/MDG0030

OPR/ Oznaka prema ICAO-u ili naziv operatora vazduhoplova, ako se razlikuje od identifikacije vazduhoplova iz stavke 7.

ORGN/ Osmoslovna AFTN adresa podnosioca ili drugi odgovarajući podaci za kontakt, u slučajevima kada se kreator plana leta ne može odmah identifikovati, kako to zahtijeva nadležni organ.

PER/ Podaci o performansama vazduhoplova, koji se definišu jednim slovom kako je navedeno u dokumentu *Procedures for Air Navigation Services — Aircraft Operations* (PANS-OPS, Doc 8168), Volume I — Flight Procedures, ako je tako propisao nadležni organ.

ALTN/ Naziv alternativnog odredišnog aerodroma (alternativnih odredišnih aerodroma), ako je u stavci 16 navedeno ZZZZ. Za aerodrome koji nisu navedeni u odgovarajućem zborniku vazduhoplovnih informacija navedite lokaciju u LAT/LONG ili relativni smjer i udaljenost od najbliže značajne tačke, kako je opisano u prethodnoj stavci DEP/.

RALT/ Četveroslovni indikator lokacije prema ICAO-u alternativnog aerodroma na ruti (četveroslovni indikator lokacije alternativnih aerodroma na ruti), kako je navedeno u dokumentu *7910 Location indicators*, ili naziv alternativnog aerodroma na ruti (nazivi alternativnih aerodroma na ruti), ako nije dodijeljena oznaka. Za aerodrome koji nisu navedeni u odgovarajućem zborniku vazduhoplovnih informacija navedite lokaciju u LAT/LONG ili relativni smjer i udaljenost od najbliže značajne tačke, kako je opisano u prethodnoj stavci DEP/.

TALT/ Četveroslovni indikator lokacije (četveroslovn indikator lokacije) prema ICAO-u alternativnog aerodroma za polijetanje, kako je navedeno u dokumentu *7910 Location indicators*, ili naziv alternativnog aerodroma za polijetanje, ako nije dodijeljena oznaka. Za aerodrome koji nisu navedeni u odgovarajućem zborniku vazduhoplovnih informacija navedite lokaciju u LAT/LONG ili relativni smjer i udaljenost od najbliže značajne tačke, kako je opisano u prethodnoj stavci DEP/.

RIF/ Pojediniosti o ruti do izmijenjenog aerodroma odredišta, nakon čega slijedi ICAO-četvoroslovni indikator lokacije aerodroma. Za izmijenjenu rutu potrebno je ponovno odobrenje tokom leta.

Primjeri: RIF/DTA HEC KLAX

RIF/ESP G94 CLA YPPH

RVR/ Zahtjev u pogledu minimuma vizuelne vidljivosti na poletno-sletnoj stazi potrebnog za let, izražava se sa tri oznake.

RFP/ Podatak o broju podnesenih zamjenskih planova leta u formatu „Q” iza kojeg slijedi jedna oznaka koja označava iteraciju zamjene.

Primjeri:RFP/Q2.

RMK/ Sve druge napomene jednostavnim jezikom ako to zahtijeva nadležni organ ili ako to smatra potrebnim.

Autonomija leta

Nakon/ UNESITE grupu od 4 oznake koja pokazuje autonomiju leta u satima i minutama.

Broj lica u vazduhoplovu	
Nakon P/UNESITE ukupan broj lica (putnika i posade) u vazduhoplovu, ako to zahtijeva nadležni organ. UNESITE „TBN“ (obavijestice se naknadno) ako ukupan broj lica nije poznat u trenutku podnošenja plana leta.	
Oprema za slučaj opasnosti i oprema za preživljavanje	
R/	(RADIO) PREKRIŽITE U ako UHF na frekvenciji 243,0 MHz nije dostupan. PREKRIŽITE V ako VHF na frekvenciji 121,5 MHz nije dostupan. PREKRIŽITE E ako predjanik za lociranje pozicije u slučaju nužde (ELT) nije dostupan.
S/(SURVIVAL EQUIPMENT)	PREKRIŽITE sve indikatore ako se ne nosi oprema za preživljavanje. PREKRIŽITE P ako se ne nosi oprema za preživljavanje u polarnim uslovima. PREKRIŽITE D ako se ne nosi oprema za preživljavanje u pustinjama. PREKRIŽITE M ako se ne nosi oprema za preživljavanje u moru. PREKRIŽITE J ako se ne nosi oprema za preživljavanje u džunglama.
J/(JACKETS)	PREKRIŽITE sve indikatore ako se ne nose prsluci za spašavanje. PREKRIŽITE L ako prsluci za spašavanje nisu opremljeni svjetlima. PREKRIŽITE F ako prsluci za spašavanje nisu opremljeni fluoresceinom. PREKRIŽITE U ili V ili oboje kao u prethodnoj tački R/kako bi se navelo kakav je radio ugrađen u prsluk za spašavanje, odnosno postoji li uopšte.
D/(DINGHIES) (BROJ)	PREKRIŽITE D i C ako se ne nose gumeni čamci za spašavanje; ili UPIŠITE koliko se gumenih čamaca nosi; i pod (CAPACITY) – UPIŠITE ukupnu nosivost, izraženu kao broj lica, za sve gumene čamce koji se nose; i pod (COVER) – PREKRIŽITE slovo C ako gumeni čamci nemaju krov; i pod (COLOUR) – NAPIŠITE koje su boje gumeni čamci ako postoje.
A/(AIRCRAFT COLOUR AND MARKINGS)	NAPIŠITE koje je boje vazduhoplov i navedite koje su uočljive oznake.
N/(REMARKS)	PREKRIŽITE slovo N ako nemate nikakvih napomena, ili NAVEDITE koja se druga oprema za preživljavanje nosi i sve druge eventualne napomene u vezi s opremom za preživljavanje.
C/(PILOT)	UNESITE ime vođe vazduhoplova.

2.3 FILED BY (Podnio)

UNESITE ime jedinice, agencije ili lica koji podnose plan leta.